

Sygn. akt VI ACa 468/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Urszula Wiercińska

Sędzia SA – Ewa Zalewska

Sędzia SO del. – Anna Gałas (spr.)

Protokolant: – sekr. sądowy Mariola Frąckiewicz

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa O. G., K. G.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A.

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 21 grudnia 2012 r.

sygn. akt XXV C 276/10

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie trzecim częściowo w ten tylko sposób, że:

- w punkcie pierwszym zasądza kwotę 15.000 (piętnaście tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od 20 lipca 2008 roku do dnia zapłaty;

- punktowi drugiemu nadaje treść: zasądza od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz K. G. kwotę 165.000 (sto sześćdziesiąt pięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami: od kwoty 115.000 (sto piętnaście tysięcy) złotych od dnia 20 lipca 2008 roku do dnia zapłaty, od kwoty 35.000 (trzydzieści pięć tysięcy) złotych od dnia 6 kwietnia 2010 roku do dnia zapłaty i od kwoty 15.000 (piętnaście tysięcy) złotych od dnia 13 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty;

II. oddala obie apelacje w pozostałym zakresie;

III. zasądza od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz O. G. kwotę 450 (czteryście pięćdziesiąt) złotych i na rzecz K. G. kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 468/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 marca 2010 r. M. G. działająca w imieniu i na rzecz małoletniej powódki O. G. oraz powódka K. G. wniosły o zasądzenie od Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. tytułem zadośćuczynienia kwoty 40.000 zł na rzecz O. G. z ustawowymi odsetkami od dnia 02 października 2008 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 150.000 zł na rzecz K. G. z ustawowymi odsetkami od dnia 02 października 2008 r. do dnia zapłaty. Podstawą roszczenia było spowodowanie wypadku drogowego w dniu 26 stycznia 2008 r., którego sprawca objęty był obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego ubezpieczyciela.

Pozwana Towarzystwo (...) S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości uznając, iż wypłacił powódce O. G. kwotę 15.000 zł w oparciu o opinię lekarza chirurga i uwzględniając wszystkie okoliczności wpływające na rozmiar doznanej przez powódkę krzywdy. Podniósł, iż wypłata powódce K. G. kwoty 35.000 zł również była poprzedzona uzyskaniem opinii lekarza chirurga.

Pismem złożonym na rozprawie w dniu 13 grudnia 2012 r. pełnomocnik w imieniu powódki K. G. rozszerzył powództwo do kwoty 300.000 zł tj. o kwotę 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Ponadto sprecyzował żądanie w zakresie odsetek wnosząc o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki O. G. kwoty 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lipca 2008 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki K. G. kwoty 300.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lipca 2008 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie: - zasądził od pozwanego na rzecz powódki O. G. kwotę 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 6 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty, - zasądził od pozwanego na rzecz powódki K. G. kwotę 165.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 6 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty, - w pozostałej części powództwo oddalił, - zniósł koszty zastępstwa procesowego wzajemnie między stronami, - nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 10.560,31 zł tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa oraz kosztów opinii biegłych.

Sąd Okręgowy ustalił, że w nocy z 25 na 26 stycznia 2008 r. K. G. wraz z siostrą O. G. były pasażerkami samochodu marki P., kiedy doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego O. G. i K. G. doznały szeregu obrażeń. Sprawca wypadku był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym towarzystwie.

Z miejsca wypadku O. G. została przewieziona do szpitala, gdzie rozpoznano u niej uraz ogólny, złamanie kości udowej lewej z przemieszczeniem oraz złamanie barkowego końca obojczyka prawego z przemieszczeniem, gdzie przebywała na leczeniu do dnia 6 lutego 2008 r., później jeszcze dwa razy przebywała w szpitalu a od dnia wypadku była unieruchomiona do dnia 7 marca 2008 r., kiedy to rozpoczęła naukę poruszania się przy pomocy kul.

K. G. z miejsca wypadku została przewieziona do szpitala gdzie stwierdzono: złamanie wieloodłamowe miednicy ze zwichnięciem centralnym biodra prawego, złamanie podudzia prawego, uraz głowy, złamanie żuchwy, złamanie wyrostków poprzecznych L3, L5 po stronie lewej. Wobec powódki zastosowano leczenie zachowawcze, założono wyciąg szkieletowy na prawą kończynę dolną, gips podudziowy na prawą kończynę i zdrutowano żuchwę. W następnych miesiącach powódka wielokrotnie przebywała na leczeniu szpitalnym. Stwierdzono też podejrzenie padaczki pourazowej oraz problemy neurologiczne. Powypadkowe złamanie miednicy skutkujące asymetrią miednicy miało zaś negatywny wpływ na symetrię części kostnej kanału rodnego. Wskutek urazu wielonarządowego wystąpiły u powódki zaburzenia depresyjno-lękowe. Z tytułu następstw psychiatrycznych stwierdzono u powódki K. G. 12 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Złamanie kości żuchwy z dysfunkcją żucia, uszkodzenie nerwu bródkowego, utrata części koron zębów 11, 12, 21, 22 oraz utrata zębów 34, 24 spowodowały stały uszczerbek na zdrowiu w łącznej wysokości 24 %. Biegły sądowy z zakresu traumatologii i ortopedii oraz medycyny ratunkowej stwierdził u powódki K. G. 50 % stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Powódka O. G. zgłosiła szkodę do pozwanego i po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego uzyskała tytułem zadośćuczynienia kwotę 15.000 zł.

W dniu 06 czerwca 2008 r. powódka K. G. zgłosiła szkodę i wystąpiła do pozwanego z żądaniem wypłaty kwoty 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz zwrot kosztów leczenia. Od pozwanego uzyskała zadośćuczynienie w kwocie 35.000 zł. Wysokość kwot ustalona została w oparciu o wewnętrzne instrukcje ocen uszczerbku zdrowia z ubezpieczeń OC.

W chwili wypadku powódka O. G. miała 10 lat, uczęszczała do szkoły podstawowej. Uczyła się dobrze. Po wypadku O. G. nadal uskarża się na ból nogi, boi się zasnąć, ma problemy z zapamiętywaniem i z nauką.

Powódka K. G. w chwili wypadku miała 21 lat. Uczyła się w liceum, była zdrowa i aktywna fizycznie (pływała, jeździła na rowerze). W związku z wypadkiem szkołę ukończyła z opóźnieniem. Nie pracuje oczekując na operację biodra, której termin nie został jeszcze wyznaczony. Ma problemy z poruszaniem się. Wystąpiły u niej zaburzenia depresyjno-lekowe. Pozostaje pod opieką psychiatry. Mimo długotrwałej hospitalizacji w różnych ośrodkach nie udało się odtworzyć stanu anatomicznego układu ruchu stawu biodrowego prawego, co spowodowało wtórne zmiany w postaci skrzywienia kręgosłupa i z tym związane zmiany zniekształcające kręgosłup oraz zmiany zwyrodnieniowe pourazowe stawu biodrowego prawego. Nosi wkładki ortopedyczne wyrównujące skróconą prawą kończynę dolną o 3,5 cm. Wymaga profilaktyki rozwijania się przewlekłych zespołów bólowych typowych dla skomplikowanych złamań kości i wtórnych zmian związanych z zaburzona statyką. Leczy się na depresję oraz nerwicę. Łącznie stwierdzono u K. G. 86 % trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Oceniając stan zdrowia powódki K. G. Sąd Okręgowy skorzystał z opinii kilku biegłych. I tak biegły psychiatra uznał, iż z tytułu następstw psychiatrycznych wypadku powódka ma 12 % uszczerbek na zdrowiu, biegły stomatolog stwierdził 24 % uszczerbek na zdrowiu zaś biegły traumatolog i ortopedii stwierdził 50 % trwały uszczerbek na zdrowiu. Ww. opinie nie były kwestionowane przez strony a wypływające z nich wnioski Sąd Okręgowy podzielił.

Oceniając żądanie zadośćuczynienia Sąd Okręgowy uznał, że co do zasady zasługiwało na uwzględnienie. Powołując się na art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124 z 2003 r., poz. 1152 ze zm.) wskazał, że w sprawie niniejszej, nie budziło wątpliwości, iż pozwany, jako ubezpieczyciel sprawcy wypadku z dnia 26 stycznia 2008 r. obowiązany jest wobec powódek do rekompensaty odniesionych w wyniku tego wypadku krzywd.

Odnośnie rozmiaru doznanych przez powódki krzywd i wysokości należnego odszkodowania Sąd Okręgowy wskazał na swoje uprawnienie do przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, przy czym wyjaśnił na gruncie art. 445 § 1 w zw. z art. 444 § 1 k.c., że przyznane zadośćuczynienie, stanowiące formę rekompensaty pieniężnej z tytułu doznanej szkody niemajątkowej, jest „odpowiednie” do doznanej przez powódki krzywdy. Obliczając wysokość zadośćuczynienia odpowiedniego dla powódek O. G. i K. G. Sąd Okręgowy wziął pod uwagę ich młody wiek – w chwili wypadku O. G. miała 10 lat, zaś K. G. lat 21. Dla powódki O. G. – dziecka wkraczającego dopiero w życie, podobnie jak dla jej siostry K. G. – osoby młodej, w sile wieku następstwa wypadku, a w tym rozmiar krzywd psychicznych były znacznie dotkliwsze niż u osoby starszej, w podeszłym wieku.

Krzywdą poniesioną przez powódkę O. G. na skutek wypadku z dnia 26 stycznia 2008 r., jak wskazał Sąd Okręgowy obejmuje głównie ból nogi uniemożliwiający jej pełne korzystanie z przywilejów życia nastolatki. Sąd Okręgowy zwrócił szczególną uwagę na to jak wyjątkowo dotkliwy dla O. G. był okres unieruchomienia (od 26 stycznia 2008r. do 7 marca 2008 r.), kiedy to powódka nie mogła spędzać czasu tak, jak inne dziesięcioletnie dziewczynki pozbawiona będąc kontaktu z rówieśnikami.

Co się zaś tyczy krzywdy poniesionej przez powódkę K. G. na skutek wypadku z dnia 26 stycznia 2008 r., to w ocenie Sądu Okręgowego krzywda ta obejmuje nie tylko cierpienia fizyczne, ale również cierpienia psychiczne, ponieważ powódka ma zaburzenia depresyjno lękowe a jej stan psychiczny uzależniony jest od wyników leczenia ortopedycznego. W ocenie Sądu Okręgowego niemożliwość swobodnego poruszania się ze względu na krótszą o 3 cm nogę, jak również znaczne ograniczenie ruchu w stawie biodrowym prawym czy niedoczulica wargi dolnej (uszkodzenie nerwu bródkowego) i trudności w szerokim otwieraniu ust i w nagryzaniu twardych pokarmów

częściowo uniemożliwiają powódce kontynuowanie normalnego trybu życia w zakresie uprawiania sportów (przed wypadkiem pływała, jeździła na rowerze) czy choćby spożywania posiłków. Również świadomość kłopotów z przyszłą ewentualną ciężką jak również koniecznością wymiany koron zębowych wywołują u powódki szereg cierpień.

Z uwzględnieniem wymienionych okoliczności, za odpowiednie zadośćuczynienie na rzecz O. G. Sąd Okręgowy uznał kwotę 30.000 zł, a skoro pozwana wypłaciła już powódce O. G. z tego tytułu kwotę 15.000 zł, to pozwanej pozostała do zapłaty kwota 15.000 zł. Natomiast dla powódki K. G. Sąd Okręgowy uznał za odpowiednią kwotę 200.000 zł, a skoro pozwana wypłaciła już powódce K. G. z tego tytułu kwotę 35.000 zł, to pozwanej pozostała do zapłaty kwota 165.000 zł.

Jednocześnie Sąd Okręgowy uznał za zasadne zasądzenie odsetek ustawowych od kwot zadośćuczynienia od dnia 06 kwietnia 2010 r. tj. dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu.

W pozostałej części powództwa o zadośćuczynienie Sąd Okręgowy oddalił, jako zawyżone i niezasadne.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosły obie strony.

Powódki wniosły apelację zaskarżając pkt I oraz II wyroku w zakresie dotyczącym zasądzenia odsetek od kwoty 15.000 zł od dnia 6 kwietnia 2010 r. oraz od kwoty 165.000 zł od dnia 6 kwietnia 2010 r. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciły obrazę przepisów prawa materialnego przez naruszenie art. 455 k.c. i art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152), poprzez nieprawidłowe oznaczenie terminu początkowego naliczania odsetek od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżące wniosły o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki O. G. kwoty 15.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 lipca 2008 r. do dnia zapłaty oraz o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki K. G. kwoty 165.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 lipca 2008 r. do dnia zapłaty, zasądzenie kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa prawnego ewentualnie wniosły o uchylene wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwana zaskarżyła wyrok w pkt II, co do kwoty 35.000 zł zarzucając, że sąd zawyżył kwotę odszkodowania zasądzoną na rzecz K. G. oraz w pkt II, co do daty zasądzenia odsetek od kwoty 15.000 zł zarzucając błędne określenie wymagalności roszczenia o zadośćuczynienie w zakresie kwoty zgłoszonej pismem procesowym z dnia 13 grudnia 2012 r. rozszerzającym powództwo.

Wskazując na powyższe pozwana wniosła o częściową zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. zasądzenie w pkt II wyroku na rzecz K. G. kwoty 130.000 zł zamiast kwoty 165.000 zł i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie,
2. w przypadku nie uwzględnienia wniosku z pkt 1 zasądzenie kwoty 165.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 kwietnia 2010 r. od kwoty 150.000 zł i od dnia 13 grudnia 2010 r. od kwoty 15.000 zł,
3. rozdzielenie kosztów sądowych stosownie do zmienionego rozstrzygnięcia oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwanego powódki wniosły o jej oddalenie, jako bezzasadnej i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódek kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódek okazała się niemal w całości zasadna, natomiast apelacja pozwanej była w większości niezasadna.

Ustalony stan faktyczny w niniejszej sprawie nie był przedmiotem zarzutów żadnej apelacji. Żadna ze stron nie podniosła zarzutów naruszenia prawa procesowego. Odnosząc się do naruszenia prawa materialnego, to w pierwszej kolejności należy wskazać, mimo braku podania przez stronę pozwaną konkretnych przepisów, że podniesione zarzuty obu stron skupiają się na tym, że Sąd Okręgowy nieprawidłowo określił początkowy termin naliczania odsetek ustawowych od kwot zasądzonych tytułem zadośćuczynienia.

Odnosnie wymagalności roszczenia poszkodowanego w stosunku do ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku, o zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego z tytułu uszczerbku na zdrowiu odniesionego na skutek wypadku komunikacyjnego, należy co do zasady podzielić stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone m. in. w wyroku z dnia 16 grudnia 2011 r., sygn. V CSK 38/11, zgodnie z którym odsetki należą się zgodnie z art. 481 k.c. za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia i stanowią one rekompensatę typowego uszczerbku majątkowego doznanego przez wierzyciela wskutek pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego. W świetle art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie, a w przypadku gdyby wyjaśnienie w tym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie 30 dni zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania.

Powyższe oznacza, że świadczenie zakładu ubezpieczeń, co do zasady ma charakter terminowy a spełnienie świadczenia w terminie późniejszym może być usprawiedliwione jedynie wówczas, gdy ubezpieczyciel wykaże istnienie przeszkód uniemożliwiających dostateczne wyjaśnienie okoliczności zdarzenia albo wysokości świadczenia. Istnienie okoliczności usprawiedliwiających przekroczenie trzydziestodniowego terminu podlega indywidualnej ocenie w realiach konkretnej sprawy. Niewykazanie ich świadczy o popadnięciu ubezpieczyciela w opóźnienie i w konsekwencji skutkuje zobowiązaniem do zapłaty odsetek zgodnie z art. 481 § k.c. Powódki złożyły zawiadomienie o szkodzie w dniu 19 czerwca 2008 r. (okoliczność bezsporna) domagając się wypłaty zadośćuczynienia w kwocie odpowiednio O. G. 40.000 zł zaś K. G. 150.000 zł. Powódka O. G. otrzymała od zakładu ubezpieczeń zadośćuczynienie w kwocie 15.000 zł zaś powódka K. G. w kwocie 35.000 zł. Termin 30 dni na spełnienie całości żądanego świadczenia upłynął w dniu 19 lipca 2008 r. Oznacza to, że 20 lipca 2008 r. pozostałe żądane kwoty były wymagalne a zakład ubezpieczeń od tego dnia był w opóźnieniu.

Pozwana nie wskazywała na żadne okoliczności, które mogły stanowić przeszkodę w dochowaniu wymienionego terminu 30 dni. Ubezpieczyciel jest obowiązany do dokonywania fachowych czynności w celu ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności. Nie może wyczekiwać na prawomocne orzeczenie sądu. Bierne oczekiwanie ubezpieczyciela na wynik toczącego się procesu naraża go na ryzyko popadnięcia w opóźnienie lub zwłokę w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego. Rolą sądu w ewentualnym procesie może być jedynie kontrola prawidłowości ustalenia przez ubezpieczyciela wysokości odszkodowania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2000 r., III CKN 1105/98, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 143, z dnia 19 września 2002 r., V CKN 1134/2000, niepublik. oraz z dnia 15 lipca 2004 r., V CK 640/03, niepublik.). Od wyżej wymienionego dnia, w zakresie żądań zgłoszonych do ubezpieczyciela stosownie do art. 481 § 1 k.c. rozpoczął bieg termin do odsetek za opóźnienie. Odsetki bowiem należą się zgodnie z powołanym przepisem za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia i stają się wymagalne już z chwilą bezskutecznego upływu terminu świadczenia głównego. Stanowią one przewidzianą ustawą rekompensatę w razie niespełnienia świadczenia głównego w terminie.

Powyższego stanowiska nie podważa to, że zgodnie z ustawą (art. 445 § 1 i art. 448 k.c.) zasądzenie zadośćuczynienia i określenie jego wysokości jest w pewnym zakresie pozostawione uznaniu sądu. Pomimo bowiem pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, to wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, Nr 2, poz. 40, z dnia 17 listopada 2006 r., V CSK 266/06, z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09).

Sąd Okręgowy nie wyjaśnił przyczyn uwzględnienia roszczenia odsetkowego od zasądzonych na rzecz powódek kwot zadośćuczynienia od daty doręczenia pozwanej odpisu pozwu tj. od 6 kwietnia 2010 r.

W realiach niniejszej sprawy należy zgodzić się z apelacją strony powodowej i stanąć na stanowisku, że wypłata całej kwoty należnej tytułem zadośćuczynienia na rzecz powódki O. G. winna nastąpić najpóźniej do 19 lipca 2008 r. a wobec uznania przez Sąd Okręgowy zasadności zadośćuczynienia w kwocie 15.000 zł, to uzasadnione było żądanie odsetek od tej kwoty od następnego dnia po upływie terminu płatności tj. od dnia 20 lipca 2008 r. Apelacja powódki w tym zakresie okazała się zasadna, co spowodowało zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I. Natomiast K. G. zgłosiła ubezpieczycielowi żądanie zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 150.000 zł i takiej też kwoty domagała się w dniu wniesienia pozwu. Przy uwzględnieniu, że w postępowaniu likwidacyjnym otrzymała już kwotę 35.000 zł, to bez wątpliwości żądane zadośćuczynienie w pozostałej kwocie tj. 115.000 zł było również wymagalne 20 lipca 2008 r. i także od tej daty i kwoty znajduje uzasadnienie żądanie odsetek ustawowych. Apelacja powódki w tym zakresie także okazała się zasadna, co spowodowało zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II.

Odnośnie zaś żądania K. G. odsetek od pozostałej zasądzonej tytułem zadośćuczynienia kwoty, to należy zaznaczyć, że żądanie zapłaty zadośćuczynienia ponad już zapłaconą przez pozwanego kwotę dotarło do pozwanego dopiero w chwili doręczenia odpisu pozwu. Było to procesowo zakomunikowane wezwaniem do zapłaty kwoty zadośćuczynienia przewyższającej o 35.000 zł żądanie sformułowane jeszcze w postępowaniu likwidacyjnym. Natomiast zgłoszone w końcowej fazie postępowania przed Sądem Okręgowym żądanie jeszcze wyższej kwoty – 300.000 zł dotarło do pozwanego dopiero na rozprawie w dniu 13 grudnia 2012 r. Nie można zgodzić się z argumentami apelacji powódek, że zawsze datą wymagalności zadośćuczynienia i w konsekwencji początkiem terminu naliczania odsetek, niezależnie od kolejnych wysokości żądanej kwoty, będzie pierwszy dzień po upływie terminu 30 dni od zgłoszenia samej szkody do zobowiązanego (ubezpieczyciela sprawcy szkody). W judykaturze przyjmuje się, że na obowiązek terminowego spełnienia świadczenia rzutuje stopień współdziałania poszkodowanego, w tym zwłaszcza zgłoszenie roszczenia (por. wyrok SN z dnia 6 lipca 1999 r., III CKN 315/98, OSNC 2000/2/31). Takie stanowisko ma racjonalne uzasadnienie, trudno bowiem zarzucać zakładowi ubezpieczeń opóźnienia w zapłacie żądanej pozwem wysokości zadośćuczynienia, gdy poszkodowany albo nie precyzował wcześniej jego wysokości albo też już w procesie domaga się wartości wyższej niż w postępowaniu likwidacyjnym. Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny uwzględnił częściowo apelację strony pozwanej w zakresie zasądzenia odsetek tylko od kwoty 35.000 zł od dnia doręczenia odpisu pozwu, ponieważ tylko co do tej wartości był to żądanie nowe a od kwoty 15.000 zł, o którą rozszerzono żądanie pozwu, od dnia tegoż rozszerzenia tj. od 13 grudnia 2012 r., co spowodowało zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II.

W całości niezasadne jest zaprezentowane w apelacji stanowisko strony pozwanej, w którym kwestionuje wysokość zasądzonych powódce K. G. odszkodowania w kontekście wartości pieniądza na datę wyrokowania. Zastrzeżenia strony pozwanej odnośnie do wysokości zadośćuczynienia zasądzonych na rzecz powódki K. G. nie mają charakteru konkretnych zarzutów, ani odnośnie do ustalonego stanu faktycznego, który ocenił Sąd Okręgowy przyznając kwotę zadośćuczynienia ani też odnośnie do zastosowania i wykładni konkretnych przepisów prawa materialnego. W ocenie sądu drugiej instancji, który z urzędu bierze pod uwagę naruszenie przepisów prawa materialnego, niezależnie od tego czy zostały sformułowane w sposób dowolny, czy ścisły, to Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował art. 445 § 1 k.c. stanowiący podstawę prawną do żądania przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę. Sąd pierwszej instancji prawidłowo zastosował powyższy przepis a przyznana K. G. kwota pieniężna z tytułu zadośćuczynienia (z uwzględnieniem już wypłaconej) jest odpowiednia i uwzględnia wszystkie okoliczności, mające wpływ na rozmiar doznanej przez powódkę krzywdy.

Wobec powyższego, uznając zasadność części zarzutów dotyczących dat zasądzenia odsetek ustawowych Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt I i II, oddalając obie apelacje w pozostałym zakresie zgodnie z art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 3 i pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.), zasądzając od pozwanego, całość kosztów poniesionych przez powódki na rzecz każdej z nich.